

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarisa
v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarish izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Vse leto velja . . . 10— K
pol leta 5— „
četrt leta 2:50 „
posamezne številke po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
„ „ „ dvakrat . . . 12 „
„ „ „ trikrat . . . 10 „
za nadaljna uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovarisa
v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Nezaslišan zločin koroškega deželnega šolskega sveta nad slovenskim učiteljem.

Kakor znano, je nastavljal, oziroma predstavljal lansko leto dež. šol. svet koroški mlade slovenske učne osebe v nemški gorovje, nemške učitelje, ki niso zmožni niti besedice jezika izročeni jim otroci, pa je pošiljal v lepe vasi naših krasnih slovenskih dolin. Ko je bil v deželnem zboru govor o tej gorostasni krivici, ki se je godila slovenskim učiteljem, je opravičeval deželni predsednik baron Hein postopanje dež. šol. sveta s klasičnim izgovorom, da se hoče dati slovenskim učiteljem prilika, da se temeljiteje priučijo nemščine od nemških šolskih otrok! Ta odgovor pač bengalično razsvetljuje obupne razmere, v katerih žive ubogi koroški Slovenci.* Vrhutega je obljubil dež. šol. nadzornik Benda, da hoče tekom enega leta prestaviti vse slovenske učitelje nazaj. Ne le, da te obljube do danes ni izpolnil, marveč je zadal Slovincem nov hud udarec s tem, da je prestavil nadučitelja Lovra Horvata iz slovenskega kraja Čače v Zili v najskrajnejšo nemško luknjo Avstrije, v Pontabelj na laški meji. Da Horvat ni prav nič zakrivil, nam skoro ni treba omenjati; imel je v očeh dež. šol. sveta velik nedopustljiv greh, da ga je rodila slovenska mati in da se je tega vedno in povsod zavedal ter svojega prepričanja ni hotel izpremeniti raznim mogotcem na ljubo.

To je zopet nova krivica, ki se je zgodila slovenskemu učitelju, tem hujša, ker je dež. šol. svet nikdar ne more opravičiti.

Vsa takozvana oficialna koroška slovenska javnost je z edinim koroškim slovenskim državnim poslancem Grafenauerjem vred do mozga klerikalna in nima nobenega drugega dela nego da se brezpogojno klanja klerikalni komandi iz Ljubljane. Zato pa ima nemški šovinizem svobodne roke in lahko davi koroške slovenske tovariše kakor hoče.

Ker se slovenska politika nič ne briga za te trpine, bomo poskrbeli mi, da jih vendarle ne bodo drli pri živem telesu. Slovenski klerikalci so vsi slepi od samega hlastanja za svojimi strankarskimi koristmi. Kaj jih briga, ako se slovenski del Koroške vedno bolj pogreza v nemško morje!

Mi danes povemo samo še toliko, da odpošljemo zanesljivega pozvedovalca v kraj, kjer jer Horvat dosedaj služboval, in potem — na snidenje!

Koroško ljudsko šolstvo.

Ljudske šole na Koroškem so: 1. slovenske, 2. utrakvistične, 3. deutscherklärte in 4. nemške. Slovenska deželna ljudska šola je le 1, namreč na Jezerskem, pač pa sta dve taki privatni, in sicer C. M. Dr. v Št. Rupertu in ona pri Sv. Jakobu v Rožu. Že v tem se nam kaže naše strahovito nazadovanje. L. 1861., ko je bilo ljudsko šolstvo v ostalih kronovinah še ukovano v tuje sponse, so imeli koroški Slo-

*) Glej današnji naš članek o koroškem ljudskem šolstvu! Uredništvo.

venci že 16 šol s slovenskim, 68 pa s slovensko-nemškim poukom, a tudi v teh 68 šolah je bil pouk slovenski, nemščina se je učila le v poznejših letih. Glasom ukaza škofijske šolske oblasti se je moralo povsod, kjer je prevladovala v cerkvi slovenščina, učiti tudi v šoli v slovenskem jeziku. Škofijski šematizem za leto 1861. pa navaja na Koroškem 117 slovenskih in 13 mešanih župnij, torej bi moralo biti takrat 117 slovenskih in 13 utrakvističnih šol. Danes imamo na Koroškem kakih 110 župnij, kjer se pridiguje v cerkvah le slovensko, toda slovenska šola je le — 1.

Utrakvistične šole so vse takozvane slovenske ljudske šole na Koroškem. V prvem razredu je še nekoliko slovenskega pouka, seve, ako učitelj slučajno zna slovensko. V tem slučaju se uče otroci slovensko čitati in pisati, in sicer po Prešernovem abecedniku, ki je vzor knjige, kakršna bi za ljudske šole ne smela biti. Nekaj tako zastarelega in starokopitnega ne vidimo vsak dan. Torej učni pripomoček (abecednik) je že sam na sebi zanič, potem pa še „metoda“ učiteljev, ki sovražijo slehro slovensko besedo. Te le utrakvistične šole so res prave mučilnice za otroke, vredne, da bi jih poslali v cesarski muzej k natezalnicam. Nazornega nauka, ki je neobhodno potreben, ki je podlaga vsemu poznejšemu pouku, na teh utrakvističnih šolah sploh ni. Predpisan sicer je, tudi v urniku je naveden, a čas, ki mu je odmerjen, se uporabi za to, da se otrokom ubija blažena nemščina. Namesto nazornega nauka uči učitelj nemška imena stvari, in sicer po zastareli, brezumni prestavljalni metodi: miza — Tisch, klop — Bank. In ko so se naučili otroci kopice nemških označb, kar traja par mesecev, se začno učiti nemške stavke, n. pr. Der Tisch ist lang = miza je dolga, pri čemer služi slovenščina za razjasnjevanje. Da pa učitelj pri tem ne rabijo niti pravih slovenskih izrazov, je umljivo, saj sami ne znajo pravilne slovenščine, temveč se uče slovensko od učencev, kakor je priznal sam deželni predsednik. Toda o tem pozneje.

Otroci ostajajo v 1. razredu tako dolgo, da se nauče nemško govoriti, brati in pisati, kar traja navadno po več let. Da se ubija s tem zlati čas in mori deca, kaj to briga tiste oblasti, ki bi morale skrbeti za izobrazbo ljudstva. Ko se otroci nauče slovenske črke ter predelajo oni vzorni Prešernov abecednik, se začno takoj učiti nemško abecedo, in sicer latinico in kurent. Otroci koroških utrakvističnih šol se morajo torej v 1. in 2. šolskem letu naučiti kar 12 abeced, namreč slovenske 4, latinske 4 in kurent 4, t. j. od vsake 1. malo pismeno. 2. malo tiskano, 3. veliko pismeno in 4. veliko tiskano. Uganja se najhujši dril, da se predela ta ogromna tvarina. Da o jezikovni izobrazbi na tej stopnji ni govora, je umljivo. Ko bi morali učenci čitati lepe sestavke, zanimiva berilca, kakor jih imajo druge začetnice v svojem II. delu, si morajo ubijati v glavo le suhoparno abecedo. Da tako ravnanje ubija otroški duh in mu jemlje veselje do pouka, je pač umljivo. Računstvo se uči takoj od začetka le nemško ter služi slovenščina le za tolmača temu, pouku. Seveda ne more biti uspehov. Sploh se uganja na nižji stopnji utrakvističnih šol le mehanični dril, ki so ga vrgli že povsod drugod med staro šaro. Goji se le

mehanično čitanje, pisanje in računanje, a o jezikovni in umstveni izobrazbi ni duha. Na srednji in višji stopnji pa je sploh učni jezik nemški in nastavljeni so skoraj izključno učitelji, ki ne znajo slovensko. Predpisane so sicer 2 do 3 ure slovenščine kot neobvezan učni predmet za tiste otroke, katerih starši se v začetku šolskega leta zato prigrasijo pri šolskem vodstvu. Da pa starši ne prigrasijo otrok za slovenske ure, in da tudi priglasenim pouk omrzi, zato že skrbe nemški učitelji. Sicer pa kako naj poučuje slovenščino učitelj, ki slovenščine ne zna? Ako pa jo tudi zna, jo sovraži ter zasaja to sovrašтво tudi v otroška srca.

Otroci navadno kmalu pozabijo slovensko abecedo, in ker se goji pozneje le nemška abeceda in ne tudi latinica, kakor je predpisano, ne znajo slovenski otroci niti svojega imena zapisati s slovenskimi črkami. To so uspehi utrakvističnih šol na Koroškem! In tako najdemo pisma mlajših staršem ali sorodnikom, pisana v moderni bohoričici, namreč slovenske besede pisane z nemškimi črkami. Slovenski otroci zaostajajo pri takih razmerah vsestransko. Um se jim ne bistri, ker se jim vse le šablonsko, mehanično vbija v glavo. Jezikovna znanost in spretnost se ne razvije, ker slovenščine se ne uče, nemško pa se ne nauče pravilno. Znanja si ne pridobe, ker ne morejo slediti pouku.

„Deutscherklärte“ šole so kuriozum, kakršnega ne najdemo nikjer drugod na svetu. Ustrojene so baš tako kakor utrakvistične, a so se označile za nemške, da se prepriči uvedba slovenskih ur, ki se na utrakvističnih šolah morejo uvesti, ako to starši zahtevajo.

Mnogo slovenskih otrok pohaja popolnoma nemške šole. Na teh šolah se že kar od začetka ne ozira na slovenske otroke ter se vse poučuje edino le v nemščini. Seve slovenski otroci zaostajajo ter morajo po več let ponavljati prve razrede, oziroma oddelke, dokler se ne nauče v občevanju z nemškimi otroki toliko nemščine, da morejo slediti pouku. Učitelji na takih šolah so trdi Nemci, ki ne znajo nič slovensko, ali četudi kaj znajo, nočejo v šoli izpregovoriti slovenske besede, ako je tudi 50 % otrok, ki ne znajo nič nemško.

Kakor vidimo, je koroško ljudsko šolstvo prava zavora umstvenemu in jezikovnemu razvoju prebivalstva, ker to šolstvo ne služi namenu, ki je tako lepo izražen v § 1. državno ljudsko-šolskega zakona, temveč koroško ljudsko šolstvo služi le enemu namenu: germanizaciji Slovincem. Potemtakem ni čudno, da izkazuje Koroška za Galicijo med vsemi avstrijskimi deželami največ analfabetov, namreč 57,4 %.

Ako hočemo položaj izboljšati, moramo delati vztrajno na to:

1. Šole naj se preustroje v duhu, ki odgovarja zdravi pameti in našim državljskim pravicam. Ako tega ni mogoče izvajati enotno za vso slovensko pokrajino, je treba sistematično navajati v tem boju vsako občno posebe. Vse brošure, ki jih je dosedaj izdalo Polit. in gospodarsko društvo na Koroškem, niso skoraj nič izdale. Tudi na napovedano akcijo „Slov. šolskega društva“ še vedno zaman čakamo.

2. Naši poslanci bi morali po zgledu nemškega „Volksrata“ imeti v evidenci vsakega slovenskega učitelja in vsako izpraznjeno službo,

da se ne bo dogajalo kakor lani, ko so skoraj vse slovenske abituriente poslali učiteljevati v nemške kraje, a poslance Grafenauer in tov. so se zadovoljili s prazno obljubo šefa deželnega šolstva, da pridejo najpozneje v enem letu v slov. kraje. Vsi živijo še danes v prognanstvu ter bodo tudi najbrže ostali, dokler ne obupajo ter prestopijo v nemški tabor, dočim v čisto slovenskih krajih službujejo trdi Nemci. Gorostasna je bila utemeljitev dež. predsednika te persekucije. Baron Hein je namreč rekel imenovani deputaciji poslancev, da je tako postopanje deželnega šolskega sveta vzgojevalnega pomena, ker se bodo slovenski učitelji naučili med Nemci temeljito nemško, (torej 13 do 14letno šolanje v nemških mučilnicah še ni dovolj!), a nemški učitelji se nauče slovensko od — otrok v šoli. Nad take vzgojeslovne metode ga ni izuma na svetu.

3. Nemškim zavetiščem za vajence (Lehrlingsheim) je treba ustvariti protituž, sicer izgubimo ves obrtni stan. Tak protituž bi bila posređovalnica, ki bi preskrbovala slov. dečkom iz Koroške učna mesta v trgovinah in obrtih na Slovenskem, najbolje v Ljubljani in na Kranjskem sploh. Izučene in samostojne pa bi se naj eventualno denarno podprlo s pogojem, da se naselijo v svoji domovini.

4. Skrbimo za izšolanje koroških slov. mladeničev v srednjih šolah. Prva leta bi se naj s podporami spravili v Celovec in Beljak, zadnja leta pa na Kranjsko in Štajersko, da prestopijo na visoke šole, narodno in politiško utrjeni. Morda bi moglo to nalogo pospeševati društvo „Domovina“.

5. Prirejati je treba iz Kranjske in Štajerske gospodarska predavanja, iz katerih se bo polagoma moglo preiti v politiški pouk. Ob enem bi se naj pošiljali gospodarski časopisi (Kmetovalec, Slov. Cebelar in dr.)

6. Snujejo naj se pevška društva, ki bi prirejala izlete širom slov. Koroške, da bi ljudstvu pokazala lepoto slovenske pesmi ter zbudila zopet zanimanje in hrepenje po slovenskem petju.

O vseh teh nalogah naj bi razmišljala odbor „Braunbora“ v družbi drugih faktorjev.

Slovensko ljudsko šolstvo v tržaški okolici v letu 1909-10.

Statistične podatke o obiskovanju naših ljudskih šol bi jaz nazival nekakako ljudsko štetje naših ljudskih sobojevnikov za slovensko stvar na teh vročih tleh. In v resnici nam ne more biti brezpomembno, koliko naraščaja vzgojujejo na naših okoliških šolah, naraščaja, ki nekoč prevzame našo dedščino, pridobljeno v hudem boju. Barometer pa, ki kaže, jeli bo imel kdo kaj dobička od vseh teh bojov, ali pa smo se zaman potegovali za pravice našega jezika, našega življa, je — večalimanj dobro obiskovanje naših slovenskih šol v okolici. Kdor količkaj misli, bo priznal, da je ta sklep logičen.

Zato hočem podati statistične podatke o naših slov. ljudskih šolah v okolici. Po pravkar priobčeni uradni statistiki se nam prikazuje

splošni pregled o stanju našega okoliškega ljudskega šolstva za minulo leto 1909-10. sledeče:

Šolskih poslopj je bilo v okolici enajst, v katerih je bilo nameščeno deset slovenskih šol in štiri italijanske šole. Od teh so imele tri slovenske in tri italijanske ljudske šole skupno vodstvo; lani pa so vodstvo ene teh šol (v Barkovljah) provizorično razdelili. Upamo, da ostane ta razdelitev trajna ter da se sčasom izvrši tudi na ostalih dveh šolah, v Rojanu in Šklednju. Pedagoško bi bilo edino pravo! Novih slov. ljudskih šol si torej od leta 1868. sem nismo pridobili, dasi je vprašanje o slov. ljudskih šolah v Gropadi, v Padričih in pri sv. Ani pod Šklednjem že dje časa odprto.

Pouk so delili skupno v 92 razredih proti 81 lanskega leta (1908-09). Priraslo je torej 11 razredov, in sicer osem italijanskim šolam in trije slovenskim. V te razrede je hodilo l. 1909-10. šol. otrok 4962, t. j. 2482 dečkov in 2480 deklic, v slov. šole 3790 in v italijanske 1172. Povprečno prihaja torej v ital. okoliških šolah 42 otrok na razred, v slovenskih pa 59 otrok na razred, če uračunamo 64 razredov, določenih slovenskemu pouku in 28 razredov italijanskemu.

Poučevalo je na okoliških šolah 95 učnih oseb, 45 moških in 50 ženskih; skupno 7 več nego l. 1908-09.

Po notranjem ustroju štejemo med slovenskimi šolami osem petrazrednic, eno štiri-razrednico in eno dvorazrednico. Italijanske šole se dele v tri petrazrednice in eno štiri-razrednico, ki pa je lani (1909-10) bila skraćena na trirazrednico. Od l. 1902., ko so prvo okoliško ljudsko šolo (v Šklednju) razširili v petrazrednico, gotovo lep napredek.

In sedaj v podrobno! Slika, ki jo vam sedaj razvijem, ni nikakor razveseljiva; sicer pa je to moja tožba že par let sem, in bojim se, da mi postane kronična. Najprej suhe številke. Vpisanih je bilo: l. 1908-09. v slov. oddelke 3725, v ital. odd. 1151 otrok; l. 1909-10. v slov. odd. 3790, v ital. odd. 1172 otrok.

Naraslo je torej število šolobiskujočih otrok v obeh oddelkih, v slovenskem za 65, v italijanskem za 21; skoraj bi mislil človek, da je to sorazmerno; in vendar ni popolnoma tako, če razmišljamo sledeče razpredelke:

I. V šolah predmestja (Barkovlje, Rojan, sv. Ivan, Škledenj) je bilo vpisanih l. 1908-09. v slov. oddelke 2071, v italijanske 1151 otrok; l. 1909-10. v slov. oddelke 2071, v italijanske 1172 otrok.

Slovenski oddelki torej v enem letu niso napredovali niti za enega učenca, kar je isto-vetno nazadovanju, italijanski pa za 21. To daje misliti!

II. V zgornji okolici je bilo razmerje sledeče: l. 1908-09. v slov. šole vpisanih otrok 1654, l. 1909-10. pa 1719 otrok.

Italijanskih šol v zgornji okolici ni. Ves prirastek slov. šole obiskujočih otrok gre torej na račun zgornje okolice. To je pač žalostna perspektiva za bodočnost. Jeli se v spodnji okolici res naš živel umika na vsej črti? Naslednji razpredelke kaže, da ne!

III. Vpisanih je bilo šol. otrok: v Barkovljah l. 1908-09. — 309 in l. 1909-10. — 354; v Rojanu l. 1908-09. — 529 in l. 1909-10. — 505; v Sv. Ivanu l. 1908-09. — 615 in leta 1909-10. — 584; v Šklednju l. 1908-09 — 618 in l. 1909-10. — 628.

Napredovali smo na ljud. šolah v Barkovljah in Šklednju, a za ravno toliko nazadovali v Rojanu in v Sv. Ivanu. Ribiška vas Barkovlje in delavska vas Škledenj sta morali oddati svoj napredek slov. ljud. šol na račun Rojana in Sv. Ivana, kjer je še pred kratkim časom cvetelo najsijajnejše rodoljubje. Kako to? Če v Rojanu morda res vpliva na obisk slov. šole tamošnji skupni voditelj obeh šol, ki je po prepričanju Italijan, vendar to dejstvo ne obstoja v Sv. Ivanu, kjer je vodstvo slov. in ital. šole popolnoma ločeno. Nismo li v teh vaseh premalo delali? Ne izpodkupa li strankarska strast v Sv. Ivanu narodno zavest? V Svetem Ivanu imamo namreč slovenske liberalce in klerikale. In o enem slednjih sem čital, pred kratkim, da je on in vsa njegova družina vlačnjena v klerikalno „Štražo“, kar ga pa ne moti, da svoje lastne otroke pošilja v ital. šolo! Ne tako naprej — zaboga ne!

IV. Četrti razpredel nam meče še jasnejšo luč na te razmere.

V ital. ljudske šole je bilo vpisanih šol. otrok, in sicer: v Barkovljah l. 1908-09.

— 188 in l. 1909-10. pa 197; v Rojanu leta 1908-09. — 326 in l. 1909-10. pa 361; v Sv. Ivanu l. 1908-10. — 267 in l. 1909-10. pa 262; v Šklednju l. 1908-09. — 370 in leta 1909-10. pa 352.

Italijanska šola je torej v Šklednju, kjer je lani (1908-09) še napredovala za 23 učenec, letos nazadovala za 18; dasi tudi slov. šola ni ravno napredovala letos v istem razmerju, kakor je bilo pričakovati po lanskem (1908-09) napredku (+ 58). Zato pa slovenska šola v Barkovljah izkazuje letos neobičen napredek (+ 45), medtem ko je ital. ljud. šola v istem kraju v svojem napredku ostala stacionarna.

Zato pa je v svojem napredku rojanska italijanska ljudska šola s + 35 prehitela slovensko, ki izkazuje proti l. 1908-09. nazadek — 24. O svetoivanski ital. ljudski šoli pa lahko rečemo, da je lani (1908-09) menda dosegla višek svojega napredovanja. Istinito izkazuje proti l. 1908-09. v letu 1909-10. nazadovanje — 5 učencev. To bi nas utolažilo, ko bi ne videli pri svetoivanski slov. šoli letos nazadek — 31 učencev, in ko bi ne vedeli, da je svetoivanska slov. ljudska šola lani imela izgubo — 44 otrok; skupno v dveh letih 75 učencev manj namesto več; na narodnem telesu 150 izgubljenih duš!

Evo, kaj nam pravijo te suhe številke! Rodoljubi, nesite luč prosvete v naša predmestja, osobito v Rojan in Sv. Ivan! Naj nam ne bo merilo narodnega probujenja samo večje ali manjše število zborovalcev na temaljonem političkem shodu; temveč obrnimo pazno oko na napredovanje naših šol! Tiho ali tembolj intenzivno delo bodi naše geslo v tem pogledu!

Naj omenim en razlog, zakaj naše slov. šole v gotovih vaseh spodnje okolice ali predmestja nazadujejo. To je sicer moja stara pesem, zato tudi ne povem nič novega. Mnogo staršev slovenske narodnosti vpisuje svoje otroke v italijanske šole, ker dobivajo na teh od strani ital. dobrodelnih društev oblačilca za svojo deco. Malenkosten je ta razlog na prvi pogled, a vendar dalekosežen. Ne bi li mogli osnovati sličnega društva med tržaškimi rodoljubi?! Res je, da mi skrbimo v tem smislu že za C. M. šole. Ali to ni vse! C. M.-ove šole skrbje za naš naraščaj v mestu. Vendar, preden si priborimo dostojno pozicijo v mestu, skrbimo vsaj, da ne izgubimo one v okolici, ki nam daje političsko moč! Okolica naj nam bo v vsakem pogledu naša očesna zeničica! Mislim, da bi tržaške podružnice C. M. družbe nikakor ne grešile proti svojim pravilom, temmanj proti svoji vesti, če bi del svojih dohodkov obrnile v prid ubožnih šolarjev naših slovenskih okoliških šol. Vprvo držimo, kar imamo, potem vse drugo; drugače nas bo v doglednem času usoda kruto bičala. Ponavljam tu svoj predlog vdesetič — morda danes ne bo zaman! Pomislite vsaka oblečica reši po eno slovensko dušo! Jasen naj nam bo pogled in odprto srce! Moja želja bi bila, da bi vsaka podružnica C. M. družbe letos resno razmišljala o tej stvari. In to polagam na srce posebno okoliškim podružnicam, ki jih sestavljajo večinoma okoličani. Skrbimo torej v prvi vrsti za naraščaj! Ena veselica na leto v ta namem prinese stoteren sad.

Sklepno še napredovanje naših okoliških ljudskih šol v pravkar minulem desetletju:

leta	v slov. šole	v ital. šole vpisanih
1900-01	2861	602
1901-02	2829	602
1902-03	2904	613
1903-04	2960	733
1904-05	3046	778
1905-06	3209	789
1906-07	3440	832
1907-08	3628	1041
1908-09	3725	1151
1909-10	3790	1172

Svobodno primerjajte te številke! Nam okoličanom govore cele knjige narodnih bojev. Morda se povrnem na te usodepolne številke, da pokažem, kje in kdaj smo kaj zamudili. Morda pozabim tudi jaz na to.

Ferdo Plemič.

Ne zabite

„Učiteljskega konvikta!“

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Učit. društvo za Ptujski okraj zboruje v četrtek, 1. dne decembra 1910, v okoliški šoli ob 10. predpoldne.

Vzpred:

1. Zapisnik.
2. Dopisi.
3. Koroška ljudskošolska reforma in štajersko slov. učiteljstvo. Poroča tovariš Vauhnik.
4. Slučajnosti.

Prepis: Ob 9. uri isti dan se vrši odbo-rova seja.

K obilni in točni udeležbi vabita

Ema Trstenjakova, t. č. tajnica.
A. Ogorelec, t. č. predsednik.

Goriško.

Občni zbor deželnega učiteljskega društva na Goriškem-Gradiščanskem se je vršil v četrtek, dne 3. nov. t. l., ob 3. popoldne v dvorani pri „Zlatem jelenu“ v Gorici ob mnogobrojni udeležbi učiteljstva. Predsednik tov. Bajt pozdravlja navzočno učiteljstvo in prijatelje učiteljstva ter poroča o 1. točki dnevnega reda.

Deželno učiteljsko društvo obhaja letos svoj 10 letni obstanek. Ob ustanovitvi tega društva se je oglasilo mnogo porokov, ki so napovedovali, da društvo ne bo moglo napredovati, ker bi društveniki pripadali dvema narodnostima. A z neustrašenim delom in s pridnostjo smo vendar dosegli, da društvo napreduje. Potrebna je namreč bila združitev slovenskega in italijanskega učiteljstva, da smo mogli delovati v prosep **stanovskih koristi**; zakaj po večini radi omalovažujejo učiteljstvo, in učiteljstvo je v tem pogledu samo krivo, ker ne razločuje med svojimi prijatelji in sovražniki.

Društvo je delovalo mirno in tiho, ter je v 10. letih doseglo lepe uspehe in dr.

Društvo je imelo čast, da se je po deputaciji poklonilo v avdienci pred Nj. Veličanstvom presvetlim cesarjem ob priliki 400letnice, odkar pripada Goriško-Gradiščansko pod slavno žezlo habsburško. Deputacija je dosegla, da je bil sankcioniran zakon z dne 6. oktob. 1910., po katerem so se izboljšale plače, petletnine in funkcijske doklade.

Dalje je društvo odposlalo deputacijo k tržaškemu namestniku in drugim vplivnim osebam. Po dolgem trudu smo dosegli sankcioniranje zakona z dne 14. januarja 1906, po katerem so se izboljšale plače, funkcijske doklade in se je dosegla ugodnejša razdelitev po plačilnih razredih, stanarina in ugodnost, da dobivajo učiteljice penzijo tudi po poroki. Ako bi ne nastala neznozna draginja, ki jo živo čuti posebno učiteljstvo, bi bili lahko zadovoljni s svojimi uspehi. A zaradi draginje smo vložili vnovič prošnjo za ureditev materialnega stanja. Prosilni smo za 35 letno službovanje, vstetje stanarine v pokojnino in določitev vsake petletnine na 200 K.

Dalje je društvo delovalo v tem smislu, da bo mogoče doseči zastopstvo dveh ljudskošolskih učiteljev v deželnem šolskem svetu. Ker pa deželni zbor žalibog več ne zboruje, smo morali te projekte odložiti na ugodnejši in pripravi čas.

Društvo je podpiralo uboge vdove in sirote umrlih učiteljev. Odbor je vedno pomagal bodisi z nasveti, bodisi z denarjem učiteljem, ki so se obračali s prošnjo nanj.

Društvo se je udeležilo slavlja ob priliki 80letnice rojstva Nj. Veličanstva in je tudi odposlalo vdanostno izjavo.

Društvo šteje 261 članov, izstopilo je 7, umrla 2 člana.

Predsednik pozivlja navzočne, naj se sedaj ob 10 letnici trdno oklenejo društva, da bo moglo še bolje delovati za stanovske koristi. Predsednikovo poročilo je vzelo zbrano učiteljstvo z odobravanjem na znanje.

Tajnikovo in blagajnikovo poročilo zbor odobri. Pregledovalci računov konstatujejo red v računih.

K besedi se še oglasi tov. Jakobi, ki poudarja potrebo organizacije vsega učiteljstva, da bo moglo doseči uspehe v svojem stanu in se toplo zahvaljuje tov. predsedniku za požrtvovalno delovanje v društvu. Nato je bilo zborovanje zaključeno.

Želeli bi le, da bi se teh zborovanj udeleževalo tudi italijansko učiteljstvo, ker se društvo izogiblje vsakih narodnostnih preprirov in dela v svojih prizadevanjih v korist slovenskega in italijanskega učiteljstva.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani. registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca novembra K 322.018.18.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2 2.—1/2 3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Književnost in umetnost.

Popotnik objavlja v svoji 11. letošnji številki to-le vsebino: 1. Radovan Krivic: Masaryk pedagog. — 2. Jak. Zupančič: Poskušnje pri računih. — 3. Umetniška vzgoja: Drag. Humek: Svinčniku. — 4. Dr. Ivan Laha: Šolstvo za časa reformacije na Slovenskem. — 5. Razgled: Časopisni vpogled — Pedagoški paberki — Šolske in učiteljske vesti — Višješolski vestnik — Šolstvo na slovenskem jugu — Razne vesti — Mala poročila.

Bzima na Olimpu i dobrim dusima oko Olimpa iskrena riječ i srdačno pozdravlje od strane hrvatskoga učiteljstva. Spjevao Josip Binički, rav. učitelj i delegat „Saveza hrv. učitelj. društva“ za uredenje učitelj. pitanja u Hrvatskoj itd. — U Zagrebu 1910. — Cena 20 vin. — Tudi hrvaški tovariši imaju z nami vred enak broj — za kruh. Josip Binički, rav. učitelj v Nikincih, stoji v prvih vrstah onih borecev, ki hočejo gmotno vprašanje hrv. učiteljstva dovesti do ugodne rešitve. Sedaj je o tem vprašanju napisal celo — pesem, ki v nji toži učiteljsko bedo bogovom na Olimpu. V pesnitvi je toliko bridke resnice, ki se pravtako tiče tudi slovenskega učiteljstva: N. pr.:

Pravedni svima odjekova Vi ste (bogovi), ženska i muško, staru i mladu, grlíte sve ih i ljubíte živo, eijenite rád im i plaćate točno.

Bogovi Vi ste i slava Vas ide, zahvalnost ljudi, kojima ste dobri. Al' čujte, možni: nesrećniká ima, što milost vape i pravice kod Vas, daleko ti su — pod Olimpom dolje i zemlju grizu pod nogama svetim. Zdvoini su jako i prezreni davno, baš roblje tužno i bez ljudskih prava. Radnici ali, što u znoju lica i Olimp drže i bogovsku slavu. Prokleti Vi ste te patnike svijeta, ime im daste „učitelji puka“, pa što Vas briga, što si oni pate i zovu pravdo kroz tisúce ljeta!

Ta citat nam kaže, da ga sme klicati bogovom na Olimpu in v deželnem zboru tudi slovensko učiteljstvo. Da bi ga vsaj hrvaško ne klicalo — zaman!

Politiški pregled.

* **Iz bosanskega sabora.** V bosanskem saboru je vlada odgovarjala na razne saborske sklepe, ki so bili sprejeti in sklenjeni v prejšnjem saborskem zasedanju. Predvsem je odobrila sklep, da naj se ustanovljava v Bosni prosti kurzi za analfabete. Vlada je dalje izjavila, da ne more dovoliti, da bi se ertale za knezoškofijske zavode v proračun sprejete postavke. Izjavila je dalje tudi, da bo skrbela za izboljšanje materialnega položaja višje duhovščine. Zahtevo bosanskega sabora, naj vpraša vlada pri imenovanju visokih dostojanstvenikov tudi sabor za njegovo mnenje, je vlada odklonila. Ravnotako je tudi odklonila zahtevo sabora, da naj se odpravijo okrožna oblastva. Bosanski sabor teh vladnih odgovorov ni sprejel na znanje. Začela se je jako živahna debata o vprašanju, ali naj dobivajo virilisti v saboru diete ali ne. Predlog, naj se tudi virilistom priznajo diete, je bil s hrvaškimi in srbskimi glasovi odklonjen.

* **Italija proti Avstriji.** Italijanska vlada zahteva 200 milijonov lir za nove trdnjave ob meji. Od te vsote porabijo tri četrtine za utrdbe ob avstrijski meji.

* **Duhovniki — izključeni od finančnih podjetij.** Kakor poročajo iz Rima, je papež izdal motu proprio, v katerem pod kanoničnimi kaznimi prepoveduje duhovnikom vsako udeležbo pri finančnih podjetjih. Izvzete so konsumne zadruge, posojilnice in drugi slični zavodi pod cerkvenim patronatom. — Papež je izdal to odredbo očitno vtiskom klerikalnega gospodarskega poloma na Koroškem. Če bo le kaj pomagalo!

* **Gibanje angleških žensk za volilno reformo.** Ko je ministrski predsednik Asquith dne 22. t. m. zapuščal poslopje parlamenta, so se pririle pristašnje ženske volilne pravice do njegove kočije in razbile okna voza. Okolo sto žensk so aretirali. Ženske so nato odšle pred stanovanje ministrskega predsednika, kjer je bilo postavljenih le malo straž. Kmalu pa so prišla ojačenja, in policiji se je posrečilo, da je ponovno aretirala več žensk, druge pa potisnila nazaj.

Štajerske vesti.

—š— **Poročil se je** na Črešnjevcu pri Slov. Bistrici Blaž Tomine, nadučitelj v Globokem pri Brežicah, z gospodično Amalijo Novčanovo, hčerjo veleposestnika in župana na Pretrežu. Mnogo sreče!

—š— **Deželni šolski svet** je imenoval pomožnega učitelja Florijana Trafenika provizoričnim učiteljem na deški in dekliški ljudski šoli v Žetalah.

—š— **Kdaj bo zopet sklican štaj. deželni zbor?** Dež. posl. Wastian je izjavil na shodu volilcev v Mariboru, da bo po izjavah merodajnih oseb štaj. deželni zbor sklican šele jeseni prihodnjega leta. Učitelji imajo torej dovolj časa — čakati!

—š— **Nemška šola pri Sv. Lenartu** v Slov. gor. Na nemški šoli pri Sv. Lenartu

so 4. novembra začeli pouk. Kakor piše nemški graški „Tagblatt“, obiskuje šolo 140 otrok. Koliko je med temi res pristnih nemških otrok, tega imenovani list — iz previdnosti — ne pove!

Goriške vesti.

—g— **Zabavni pevski večer v Gorici.**
Po preteku dveh let smo se zopet sešli stari sošolci. Človeku je lahko pri sreči, ko je zopet med kolegi. Po dokončanih izpitih je bil takozvan pevski in zabavni večer. Na tem večeru je bilo tudi nekaj povabljenih družin. Ta večer smo imeli na razpolago goriški zborček, ki nam je zapel par prav krasnih pesmi. Izvedle so se tudi najtežje točke z labkoto. Seveda tu gre vsa čast gospodu kapelniku, ki dobro napreduje s svojim zborom. Veselilo nas je, ko smo videli, kaka lepa disciplina vlada med pevci. Ne bom razpravljaj vso stvar na dolgo in široko, temveč le o večjih vlogah hočem malo razpravljati. Pela se je pesem. Na dan (J. Aljaž), ki se je krasno izvedla. Baritoniki solo je pel R. Mate. Svojo vlogo je krasno izvedel. Nadalje se je pela ona priljubljena pesmica „Oblaček“. Tu se je pokazal zbor, kaj zna. Peli so točno in lepo. Slišali smo tudi pesem našega mladega komponista Preloveca „Jaz bi rad rdečih rož“, kjer se je zopet izkazal naš baritonist. Pel je s takim občutkom, da ga je bilo veseli poslušati. Nato je nastopil kvartet s pesmo „V sladkih sanjah“. Tu smo videli in slišali glavne moči v zboru, ki so pokazale, da so zmogne marsikaj izvesti. Nato sta nastopala solista. Tenorist Tone Adamič je pel Devov „Vzdih“. Njegov mili mehki glas nam je jako ugajal. Za njim je prišel na vrsto Ipravčev samospev „Ciganka Marija“, ki ga je proizvajal baritonist R. Maté. Njegov poln glas v nižini in višini je perfekten. Izraz pesmi nam je pokazal solist že na obrazu. Pel je, kakor bi imel v resnici kako ciganko pred seboj, ki ji toži, da je vsemu kriva njena lepota. Žel je burne aplavze. „Ciganko Marijo“ nam je pa moral dvakrat zapeti, ker je občinstvu jako, ugajala. Kar poje, poje z občutkom, Sploh bi pa s svojim močnim in lepim baritonom zadovoljil marsikatero dvorano ali gledališče, zakar je kakor rojen, ker ima tudi lepo mimiko in gibčno kretanje. Tudi za zabavo je skrbel. Zapel nam je „Jokajočo kandidatinjo na oknu“. Tu je bilo polno smeha. Želeli bi ga še večkrat kje slišati. Naj se zopet kaj kmalu oglasi na kakem odru. — Po končanem vspredu je zapel zbor še par pesmi na odru izven vzporeda in na to so peli pri mizi. Okolo polnoči smo se malo zavrteli in tako nam je večer minul. Goriški zbor bi pa prosili, naj kaj kmalu kje zapoje. Še enkrat pa kličem kapelo niku in vsem pevcem: Hvala Vam za lep-petje!

Tržaške vesti.

—t— **Slovenščina na tržaških državni šolah.** Zadnje dni so razni listi zaradi nejasnih informacij pisali o tej stvari tako, da bi človek mislil, da imamo Slovenci v Trstu zaznoma posebne uspehe v tej zadevi, a stvar je čisto taka, kakor sploh vse naše šolske zadeve, namreč bedna. — V Trstu imamo tri državne elementarne šole: 1. deško in dekliško v ulici Fontana, 2. dekliško ljudsko in meščansko šolo v ulici S. Giorgio in 3. deško ljudsko in meščansko šolo v ulici Annunziata; vse skupaj imajo do 80 razredov. Po letnem poročilu za 1909/10 je dobra tretjina vseh učencev in učenec slovenske narodnosti. Ni torej nikake koncesija, če na teh šolah uče tudi slovenščino, in res ta predmet uče že od leta 1875. V prejšnjih letih so ta predmet, ki je neobvezen — materin jezik neobvezen predmet! učitelji poleg razrednega pouka oni učitelji, ki so kot Slovenci bili sposobni za ta pouk. Pred 12 ali 10 leti so celo še v razpisih učnih mest na teh šolah zahtevali včasih izpit iz slovenščine in v tisti dobi sta bila imenovana dva učitelja (Schlenz in Vrščaj) z obveznostjo, učiti po potrebi slovenščino. Ko je pa nemški naval na Trst postal močnejši, so nemški vladni pedagogi prišli do prepričanja, da trpi nemški značaj teh šol, ako delujejo na njih Slovenci kot razredni učitelji, in ko je bil Kočevce Schlenz imenovan ravnateljem v Tridentu, so njegovo mesto pač razpisali z zahtevo slovenskega izpita, a na to mesto imenovanemu učitelju (T. Čampa) niso dali obveznosti, učiti slovenščine, da si je ministrstvo v razpisu to zahtevalo. Gospoda so se pač bali, da bi bilo sčasoma treba več takih „utrakvističnih“ učiteljev, ki bi ne le bili v sramoto „nemški“ šoli (ki pa ima le 15% nemških otrok, zakaj drugi so Lahji in Slovenci), ampak bi tudi zavzeli mesto, ki bi ga moral po avstrijsko-nemški logiki dobiti kak trd Nemeč. Zato so začeli nastavljeni slovenske učitelje le za slovenščino, ki uče sicer na celi šoli, a kot učitelji neobveznega predmeta nimajo nikake veljave pri konferencah (šolski in učni red ima o tem natančna določila) ta zavod tudi ni v nevarnosti, da bi tak slovenski učitelj kot razrednik kdaj prišel v položaj, obsoditi narobe pedagogiko, teh šol. Sicer imajo te šole doslej le enega takih učiteljev (E. Čeh), a s 1. januarjem 1911. nastopi službo že imenovani Betriani in mesto podučitelja na dekliški ljudski in meščanski šoli je bilo razpisano do 30. novembra ter se ima tudi 1. januarja 1911. spo-

polniti. Tako bodo te šole imele tri učne osebe za neobligaten pouk v slovenščini (ki se ga, žal, vsi slovenski otroci ne udeležujejo) poleg razrednika Vrščaja, kateremu je poverjen razven pouka slovenščine tudi razred, dokler ga kam ne spravijo, da bo potem njegovo mesto zasel trd Nemeč, kakor se je to zgodilo ob upokojitvi St. Čampe. V sedanjih razmerah moramo biti tržaški Slovenci s tem zadovoljni, ker drugega ne dobimo. Da bi se na teh šolah postopalo pametno, t. j. da bi imenovali take učitelje, ki razumejo jezike večine učencev, t. j. laški in slovenski, ter se proglasil pouk v slovenščini za Slovence in v laščini za Lahe obligatnim; na to ni misliti, ker so Nemečem te šole glavno sredstvo germanizacije Trsta in Primorja sploh (razmere v Pulju, Opatiji in Gorici so še slabše). Škoda, da Lahji nočejo spoznati te nevarnosti, nasprotno, kar tlačijo svoje otroke v te šole, vlada pa ob takih razmerah brez skrbi zahteva za najneznatnejše službe v Trstu znanje nemščine. — Zakaj se pa učni osebji Betriani in ona podučiteljica nista imenovali že v začetku tekočega šolskega leta, ko je bila potreba vendar že prej evidentna, to vedo le vladni krogi, ki so hoteli s tem 4 mesečno plačo (1316 K za oba) prihraniti menda za — dregnouthe. Fakt je, da se zaradi tega na deški šoli v ulici Annunziata pouk v slovenščini ni začel septembra, ampak se bo šele ta teden (s pomožnimi učitelji), na dekliški šoli v ulici S. Giorgio pa uče tako, da mnogo deklic ne pohaja pouka, ker je urnik neprimeren in lokal (za deklice iz okolice južnega kolodvora) preveč oddaljen, zakaj te deklice imajo ves drug pouk v ulici Fontana, k slovenščini bi pa morale pohajati v pol ure oddaljeno ulico S. Giorgio.

Splošni vestnik.

Za Miklavža priporočamo staršem, da obdarujejo svoje pridne otroke z mladinskimi spisi, ki jih je izdalo Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta.

Listnica uredništva.

Več dopisov, zlasti več naznanil o raznih priredbah, zborovanjih itd. prejemamo večkrat tako pozno (celo ob petkih), da nam jih v dotični številki ni mogoče več priobčiti, ker je list že dotiskan. Prosimo vse tiste, ki nam pošljejo take dopise, naj store to v lastnem interesu takoj začetkom tedna. S čelne strani je razvidno, da je uredništvo našega lista v Idriji, in sicer že osmo leto. Upamo, da nam ne bo treba na to nikogar več opozarjati.

51—46

Kdor ve razločiti dober likér od slabega, hoče imeti

želodčni likér

Po slabem pitju
Si bolan,
Od tega boš
Veseli, močan!

„FLORIAN“ ne slabi in ne omami, ampak daje moč in veselje do dela.

Postavno varovano.

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem prežalostno vest, da je naša iskreno ljubljena mati, oziroma sestra, stara mati, tašča in teta, gospa

Marija Drašček,
posestnica in gostilničarka

danes dne 26. t. m. ob 1/2 11. uri dopoldne po kratki mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, v 76. letu svoje dobe mirno zaspala v Gospodu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.
Nepozabno rajniko priporočamo v blag spomin in molitev.

V Ljubljani, dne 26. novembra 1910.

Zalujoča rodbina.

Fr. Burger

Spodnja Šiška pri Ljubljani
parotovarna lesnih izdelkov in vseh
v mizarsko stroko spadajočih del.

Špecialnost: 26—14

Šolske klopi

najnovejših modelov in vse druge šolske
oprave.

Izvršitev solidna, vestna in natančna. Cene nizke.

Knjigoveznica
Anton Janežič
Ljubljana
Florijanska ulica 14
se priporoča slav. šolskim
vodstvom in gg. učiteljem
za izvrševanje vseh v knji-
goveško stroko spadajočih
del. 24—1
Pri večjih naročilih 10% popusta.

Ivan Soklič
v Ljubljani
Pod Trančo šte. 2
priporoča cenj. občinstvu svojo veliko
in bogato zalogo 12—12
klobukov, slamnikov,
čepic, peres itd.
vse po najnižjih cenah.

I. Buzzolini Najfinejša in vedno sveža
delikatesna trgovina, zaloga gnati, salam, raz-
nih vrst klobas i. t. d.
Ljubljana, Stritarjeva ulica. Izdelovalnica kranjskih
klobas. 12—9

Namesto vsakega drugega obvestila.

Marija Ganglova,
rojena Štuparjeva,
je v sredo, dne 30. t. m., po dela in trpljenja polnem življenju umrla.
Pogrebni izprevod se vrši v četrtek, dne 1. decembra, popoldan ob
2. uri iz domače hiše na pokopališče pri Sv. Roku.
Najblazjemu srcu — najblazji spomin!
V Metliki, dne 30. novembra 1910.

Vilma Predaličeva, roj. Ganglova, Engelbert Gangl,
hči. sin.
Rado Predalič, Jakobina Ganglova, roj. Tomčeva,
zet. snaha.
Janez in Gustav Štupar, Justina Pečotova, roj. Štuparjeva,
brata. sestra.
Marija, Jakica in Vilnica, vnučkinje.

Zahvala.

Občinski odbor postojnski je v svoji seji dne 23. novembra t. l. dovolil učitelstvu, ki je nastavljeno na petrazredni ljudski šoli v Postojni, stanarino.

Za ta blagi čin, ki bo v sedanjem času draginje mnogo lajšal naše mizerno denarno stanje, se tem potom najtopleje zahvaljujemo. Osebito pa izrekamo najiskrenejšo zahvalo notarju gospodu Kogejju Jakobu, ki se je s toplimi besedami potegoval za zboljšanje naših gmotnih razmer. Bog živi in nakloni mnogo takih prijateljev učitelstvu in šoli!

Zagrebski
Franck kot tovarniško znano
priporočujemo kot priznani najboljši pridatek!
za kavo!

Slovensko Abecedo
za ženska ročna dela
priporoča
Milena Kiferle
učiteljica ženskih ročnih del v Ljubljani,
Dolenjska cesta 21.

Našim rodbinam
priporočamo 52—28
Kolinsko cikorijo

Modistinja
Minka Horvat
priporoča ravno došlo veliko izbiro
športnih kap, klobukov, praznih
oblik in vse potrebščine za modi-
44—38 stinje po najnižji ceni.
Sv. Jakoba trg. Bahovčeva hiša.

Josipina Herrisch

Ljubljana, Jurčičev trg 3

priloga svojo bogato zalogo čevljev, gamaš in galoš po najnižji ceni. 26-15

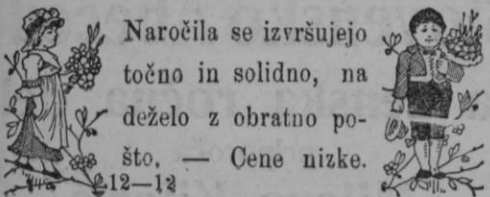
Zunanja naročila se točno izvršujejo.

ANTON BAJEC

umetno in trgovsko vrtnarstvo

v Ljubljani, Pod Trančo

se priporoča slav. občinstvu za obilno naročbo. Vedno sveže cvetje za šopke in vence, raznovrstne zelene cvetice v loncih itd. itd. Jako okusna izvršba.

Naročila se izvršujejo točno in solidno, na deželo z obratno pošto. — Cene nizke. 12-13

Odlikovana 38-33

Prva kranjska tvornica klavirjev

Ljubljana, Hilšerjeva ulica št. 5 blizu Gradišča

Rudolf A. Warbinek

priporoča svoje prve vrste, za vsa podnebja solidno narejene pianine, klavirje in harmonije tudi samoigralne za gotov denar, na delna odplačila ali naposodo. Poprave in uglaševanja se izvršujejo točno in najceneje. Največja tvornica na jugu Avstrije. Jamstvo 6 let. Eksport v vse dežele.

J. Jax

Ljubljana
Dunajska cesta

Šivalni stroji,
kolesa in
pisalni stroji.

46-41

Svarilo!

Kdor hoče kupiti šivalni stroj, naj se ne da vplivati po oznanilih, ki imajo namen, pod izrabo imena 24-19

Singer

prodajati rabljene stroje, ali pa take, zastarelega sistema. Opozorjamo na to, da se naši šivalni stroji ne oddajajo prekupovalcem, temveč se v lastnih prodajalnah prodajajo direktno občinstvu.

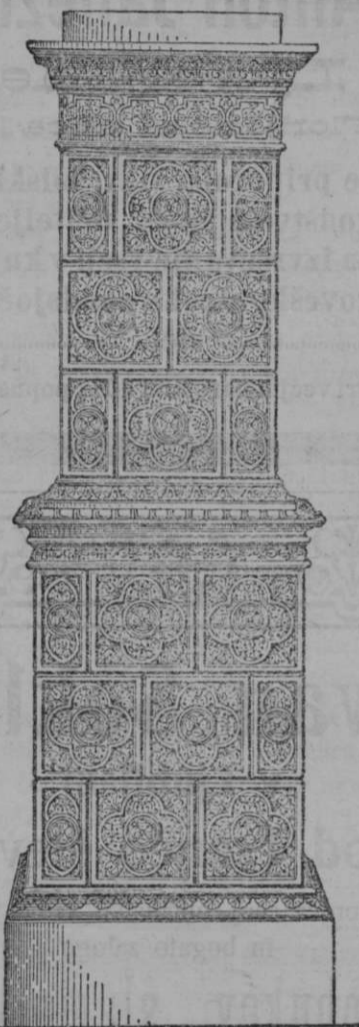

Le v prodajalnah, ki imajo takele izobeske, se dobe originalni Singerjevi šivalni stroji.

Singer Co.

delniška družba šivalnih strojev.
Kočevje, Glavni trg.

Največja in najstarejša tovarna

lončenih pečij in lončenih izdelkov

A. Drelse
Ljubljana

Priporoča se slavnemu občinstvu in cenjenemu učiteljstvu v naročilo na štedilna ognjišča in peči

preprosto in najfineje izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorih kar najbolj strokovnjaški, zanesljivo in trpežno po najnižjih cenah. Zupniščem, samostanom in šolam znaten popust. — Mnogokrat odlikovan. — Ilustrovani ceniki so na razpolago. 46-41

Lak za šolske table

črn in medel

: Olje proti prahu :

priznано najboljšo prodaja

Adolf Hauptmann

v Ljubljani.

Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Zahtevajte cenike! 52-39

Nizke cene
elegantna oblika
velika trpežnost
so lastnosti, ki jih ima

! obuvalo !

češke trdke

V. Havel v Blatni

(južno Češko). 52-30

Cenik, v katerem je navedeno podrobno navodilo za jemanje mere. pošljem takoj franko. Definitivnim učiteljem dovoljujem na željo male mesečne obroke.

Nepriležno blago rad zamenim!
Poprave čevljev se izvršujejo kar najskrbneje.

Preobleke. Popravila.

L. MIKUŽ
TOVARNA ČEVLJEV
Ljubljana, Mestni trg.

52-43

Anton Krušič,

krojaški mojster in trgovec

v Gorici 26-15

Tržaška ulica števil. 16
v lastni hiši.

Moja delavnica se nahaja v bližini slov. kmetiške šole.

Opozarja se gg. odjemalce, da je došla raznovrstnega blaga najrazličnejših kakovosti iz avstrijskih in angleških tovarnen

za vsak stan.

Posebno se priporočam cenjenim gg. učiteljem v mestu in na deželi.

Avgust Agnola

Ljubljana, Dunajska cesta 13

priporoča svojo bogato zalogo 52-45
stekla, porcelana, svetilk, okvirov, šip itd.
Tintnike za šolske klopi, kakor tudi aparate za fizikalne poizkušnje.

Prezema vsa v to stroko spadajoča dela.

Prva avstro-ogr. c. in kr. priv. ameriška tovarna Cottage-Organs in orgelj-harmonijev. 52-31

Najboljše
orgelj-harmonije
obeh sistemov izdeluje in pošilja najceneje
RUDOLF PAJKR
& Komp.,
Kraljevi gradec št. 133
(Češko).

Zaloge: Dunaj, Praga, Budimpešta.

Harmonije na pendel obeh sistemov in vseh velikosti, z natančno orgeljsko mensuro za cerkve, semenišča in kot orglje za vajo.

Pošilja se poštne prave do zadnje železniške postaje. Gospodom učiteljem visok rabat. Delna odplačila od 8 K dalje.

Cenovniki gratis in franko.

Modna in športna trgovina

Modna in športna trgovina

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice, čipkasto blago, žipke, vložki, svilnate vezene, Jabots, fichus, damski ovratniki in kravate, svilnati in baržunasti trakovi, pozamentrija, porte, žnore, resice, krepince, krepki in flori za žalovanje.

Šerpe iz svile in čipk.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge in odeje za vozičke, sukanec za šivanje, pletenje in vezenje. Dišave, mila in ustna voda. Narodne vezene, zastave, trakovi in znaki i. t. d. 52-44

Perilne, volnene in svilnate

bluze

spodnja krila iz batista, klota, listra in svile, hišne halje, predpasniki, vse vrste damskega perila, moderci, pasovi, rokavice, domači čevlji, galoše, nogavice, solčniki, dežniki, štrikane jope, čepice in gamaše za šport, žepni robci, kopalno perilo.

Posebni oddelek v I. nadstropju za **damске klobuke, slamnike, oblike in vse nakitne predmete za klobuke, pajčolani, kitničarija** in delavnica za moderniziranje klobukov, žalni klobuki vedno na skladišču i. t. d.

Oddelek za gospode:

Klobuki, cilindri, slamniki, čepice.

Srajce, spodnje hlače, spalne srajce, predprsniki, ovratniki, zapestnice, žepni robci, nogavice, rokavice, kravate, naramnice, podveze, dr. Jagrovo zdravstveno perilo, dežniki, dežni plašči, galoše, gamaše, odeje za potovanje, palice, ščetke za obleko, lase in zobe. Za turiste: pelerine, nahrbtnike, dokolenice, gamaše, plezalni čevlji, palice, vrvi, cepini, dereze, aluminijeve posode, termos. **Potrebščine za sankanje, tenis in lovce.** — Sokolske potrebščine.

Nasproti glavne pošte.

P. MAGDIČ, LJUBLJANA

Nasproti glavne pošte.

Za šolsko mladino

že prispele moderne obleke, površniki, športne suknje in pelerine za dečke, kakor tudi za deklice, najnovejša konfekcija.

Pošilja se tudi na izbiro na deželo. Cene jako nizke.

Angleško skladišče oblek

O. BERNATOVIČ 52-34

Ljubljana, Mestni trg števil. 5.